

Seat No.: _____

No. of Printed Pages: 02

[15]

Sardar Patel University

M. A. Examination 1st Semester (CBCS) Sanskrit

Friday Date: 28/10/2016 Time: 10.00 a.m. to 01.00 p.m.

PA01SSAN03: Vaidic Sahitya Ane Sanskruti (Gautam Patel) and Selected Chhandas

Total Marks: 70

(૧૦)

પ્ર-૧ બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નો:

૧. ઋગ્વેદની એક શાખાનું નામ છે-
(A) કાઠક (B) માધ્યંદિની
(C) બાહલ (D) પિપ્પલાદ
૨. સામવેદની કેટલી શાખાઓ ઉપલબ્ધ છે ?
(A) ત્રણ (B) ચાર
(C) સાત (D) બે
૩. નાસત્યા વિશેષણ કયા દેવ માટે પ્રયોજાયું છે ?
(A) ઇન્દ્ર (B) અશ્વિનો
(C) વરુણ (D) અગ્નિ
૪. મહર્ષિ વ્યાસે અથર્વવેદ કયા શિષ્યને ભણાવ્યો ?
(A) જૈમિનિ (B) પૈલ
(C) વૈશમ્પાયન (D) સુમન્તુ
૫. પુરુષસૂક્તના ઋષિ છે-
(A) ભરદ્વાજ (B) નારાયણ
(C) વસિષ્ઠ (D) વિશ્વામિત્ર
૬. 'સુવૃત્તતિલક' ગ્રંથના કર્તા કોણ છે ?
(A) ભેમેન્દ્ર (B) કેદારભટ્ટ
(C) દામોદરમિશ્ર (D) હેમચન્દ્ર
૭. 'છંદ વેદના _____ છે.
(A) ચક્ષુ (B) કાન
(C) પાદ (D) હાથ
૮. છંદશાસ્ત્રના પ્રવર્તક માનવામાં આવે છે-
(A) બ્રહ્મા (B) શિવ
(C) વિષ્ણુ (D) નારદ
૯. કેટલા અક્ષરના એકમને ગણ કહેવામાં આવે છે ?
(A) સાત (B) ચાર
(C) બે (D) ત્રણ
૧૦. _____ છંદના દરેક પાદમાં એકવીસ અક્ષર હોય છે.
(A) સ્વધરા (B) હરિણી
(C) શાર્દૂલવિકીરિત (D) પૃથ્વી

પ્ર- ૨ વેદ શબ્દનો અર્થ સ્પષ્ટ કરી ઋગ્વેદ સંહિતાનો પરિચય આપો. (૧૪)

અથવા

પ્ર- ૨ ઋગ્વેદનાં દાર્શનિકસૂક્તો વિશે નોંધ લખો. (૧૪)

પ્ર-૩ વેદાંગ સાહિત્યનો વિગતે પરિચય આપો. (૧૬)

અથવા

પ્ર- ૩ નીચેના વિશે ટૂંકનોંધ લખો: (૧૬)

૧. અથર્વવેદનું સ્વરૂપ.

૨. ઇન્દ્રદેવતા.

પ્ર- ૪ ગમે તે બે છંદ ઓળખાવી તેનું બંધારણ જણાવો: (૧૨)

૧. સરસિજમનુવિદ્ધં શૈવલેનાપિ રમ્યં
મલિનમપિ હિમાંશોર્લક્ષ્મ લક્ષ્મીં તનોતિ।
ઇયમધિકમનોજ્ઞા વલ્કલેનાપિ તન્વી
કિમિવ હિ મધુરાણાં મણ્ડનં નાકૃતીનામ્॥
૨. લભેત સિકતાસુ તૈલમપિ યત્નતઃ પીડયન્
પિબેચ્ચ મૃગતૃષ્ણિકાસુ સલિલં પિપાસાર્દિતઃ।
કદાચિદપિ પર્યટઞ્છશવિષાણમાસાદયેત્
ન તુ પ્રતિનિવિષ્ટમૂર્ખજનચિત્તમારાધયેત્॥
૩. રત્નચ્છાયાવ્યતિકર ઇવ પ્રેક્ષ્યમેતત્પુરસ્તાત્
વલ્મીકાગ્રાત્રભવતિ ધનુષ્ખણ્ડમાખણ્ડલસ્ય।
યેન શ્યામં વપુરતિતરાં કાન્તિમાપત્સ્યતે તે
બર્હેણેવ સ્ફુરિતરુચિના ગોપવેષસ્ય વિષ્ણોઃ॥
૪. ત્વં જીવિતં ત્વમસિ મે હૃદયં દ્વિતીયં
ત્વં કૌમુદી નયનોરમૃતં ત્વમજ્ઞે।
ઇત્યાદિભિઃ પ્રિયશતૈરનુરુધ્ય મુગ્ધાં
તામેવ શાન્તમથવા કિમિહોત્તરેણ॥

પ્ર- ૫ છંદશાસ્ત્રમાં નિરૂપિત વિવિધ છંદો અંતે તેના પ્રકારો વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો. (૧૮)

અથવા

પ્ર- ૫ નીચેના છંદોનું લક્ષણ આપી સોદાહરણ સમજાવો. (૧૮)

૧. શિખરિણી
૨. શાર્દૂલવિકીડિત
૩. હરિણી

—X—0—X—